

Aptaujas kopienām par sadarbību ar pašvaldību

REZULTĀTU APKOPOJUMS

Aptaujā tika aicināti piedalīties jau esošu teritoriālu/apkaimju kopienu izveidotāji, aktīvisti, līderi.

Aptauja tika veikta, lai izzinātu apkaimes kopienas, noskaidrotu to līdzšinējo pieredzi sadarbībā ar pašvaldību, izstrādātu vadlīnijas sadarbības optimizēšanai un ieteiktu pašvaldībām efektīvākos atbalsta instrumentus, kas veicinātu kopienu veidošanu un to tālāko attīstību.

Aptauja tika veikta biedrības “Partnerība Daugavkrasts” realizētā projekta „Ceļa karte iedzīvotāju kopienu stiprināšanai”, projekta Nr.2022.LV/NVOF/MIC/041, ietvaros. Projektu finansiāli atbalsta Sabiedrības integrācijas fonds no Kultūras ministrijas piešķirtajiem Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Aptaujas dalībnieki

Aptaujā piedalījās 17 kopienu aktīvisti, līderi gan no Pierīgas kopienām, gan no attālākiem lauku apvidiem – no Gulbenes, no Sēlijas. Vairāki aptaujas dalībnieki bija no Kuldīgas, Cēsu puses un Ķekavas novada kopienām.

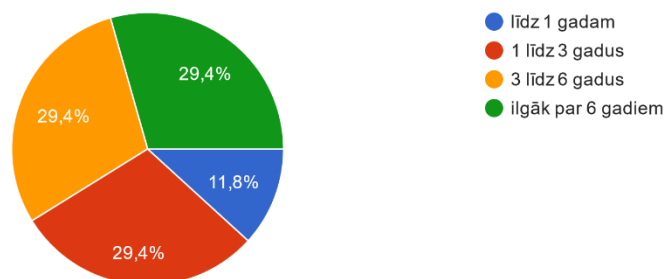
Kopienas, kas piedalījās aptaujā, aptvertā apkaime pēc iedzīvotāju skaita ir ļoti dažāda: no 100 iedzīvotājiem (Kaldabruņa, Kažoku ciems) līdz par vairākiem tūkstošiem iedzīvotāju (Jaunolaine, Liepa, Jāņupe).

Arī pēc darbības laika var redzēt, ka vienlīdz pārstāvētas aptaujā ir gan nupat izveidotās un jaunās kopienas (darbojas līdz 3 gadiem), gan jau zināmu pieredzi uzkrājušās (3-6 gadi), gan arī kopienas ar vēsturi, kas uzskata, ka izveidotas un darbojas jau vairāk kā 6 gadus (sk. diagrammu).

Aptaujā piedalījās 6 pārstāvji no Ķekavas novada. Arī to pārstāvēto kopienu darbības laiks ir dažāds: no veidošanās procesā esošām līdz kopienai ar jau lielu – virs 6 gadi darbības pieredzi.

Kā Jūs uzskatāt - cik ilgi darbojas Jūsu kopiena?

17 atbildes

Secinājums: aptaujā ir pārstāvētas dažādas kopienas gan pēc lieluma, gan pēc izveides vecuma, gan atrašanās vietas, līdz ar to aptaujā iegūtā informācija ir pietiekami reprezentabla, lai attainotu kopējo situāciju un ieskicētu tendences kopienu attīstībā un sadarbībā ar pašvaldību Latvijā.

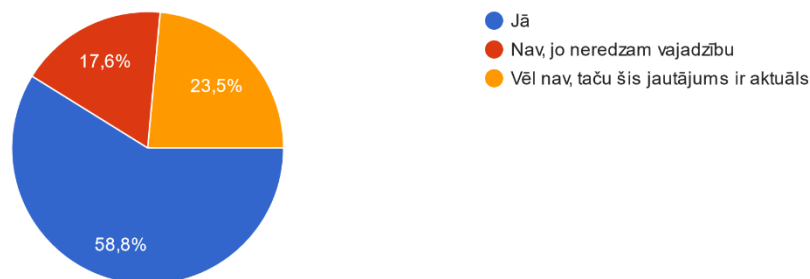
Kopienu statuss un izveidošanās

Kā redzams no aptaujas, tad lielākā daļa kopienu ir ieguvušas juridisku statusu, nodibinot biedrību. ¼ daļa to vēl nav izdarījušas, taču atzīst ka tas ir nepieciešams. Vien 1/6 daļa biedrību tam neredz vajadzību (sk.diagrammu)

Ķekavas novada kopienu sniegtās atbildes ne ar ko būtiski neatšķiras no vidējās situācijas Latvijā.

Vai Jūsu kopienai ir iegūts juridiskais statuss (nodibināta biedrība)

17 atbildes

Par sākumu kopienas darbībai kalpo galvenokārt sekojoši noteikumi:

- Biedrības izveidošana/ dibināšana (5 atbildes, no tām Ķekavas novadā - 1),
- Iedzīvotāju kopsapulce, ar mērķi lemt par apkaimes attīstības jautājumiem vai lai apzinātu vajadzības (3 atbildes, no tām Ķekavas novadā – 2 atbildes),
- Kāds pasākums ar kopīgu fizisku darbību – talku, rotaļu laukuma izveidošanu (3 atbildes, no tām Ķekavas novadā - 1)
- Pasākums ar mērķi svinēt, dalīties atmiņās (3 atbildes, no tām Ķekavas nov. - 1),
- Projekts (2 atbildes)
- Sportiskas aktivitātes (1 atbilde no Ķekavas novada)

Kopienų izveides pamatā bijuši dažādi noteicošie faktori: visbiežāk (gandrīz 1/4 gadījumu) tie ir pasākumi ar kopīgu mērķi, tikpat būtiska ir arī fondu piesaiste, dalība projektos. Kopienų izveidē noteicošais faktors ne reti ir arī fiziskas vides esamība, kur kopienas aktīvistiem pulcēties un kur kopienas ļaudīm socializēties, tāpat arī vienošanās kopīgu svētku svinēšanā. Ne mazāk svarīgs faktors ir nepieciešamība apvienoties noteiktas problēmas risināšanai (sk.diagrammu)

Ķekavas novadā kopienu izveides pamatā vairākkārt tikusi minēta kopīga svētku svinēšana, kā arī nepieciešamība apvienoties kopīgas problēmas (-u) risināšanā.

Kā Jūs uzskatāt, kas bija noteicošais faktors Jūsu kopienas izveidei/aizsākšanai?

17 atbildes

Secinājumi:

Tiek saskatīta nepieciešamība pēc kopienas juridiska statusa, taču ¼ kopienu to vēl nav nokārtojusi kaut uzskata par nepieciešamu. Tieši biedrības nodibināšanu puse no kopienām, kam ir iegūts biedrības statuss, uzskata to par kopienas izveides/darbības sākumu.

Kopienas izveides pamatā nedominē viens vai divi faktori, kas nozīmē, ka katrā kopienā ir individuāla, sava situācija ar atšķirīgām apkaimju prioritātēm, no kurām ir atkarīgs, kas būs tas pamudinājums/ grūdiens, lai apkaimes ļaudis aktivizētos un sāktu sevi apzināt kā vienotu spēku. *Interesanti, ka neviens no Ķekavas novada kopienu pārstāvjiem par noteicošo faktoru kopienas izveidē neuzskatīja projektu, fondu piesaisti, kas kopumā valstī bija vispopulārākā.*

Faktori kopienas attīstībai ilgtermiņā

Jautājumā par iedzīvotāju motivāciju iesaistīties kopienā redzama aktīva līdera primārā nozīmība, kā arī tas, ka cilvēkiem ļoti svarīga ir socializēšanās un vēlme būt piederīgiem apkaimes sabiedrībai.

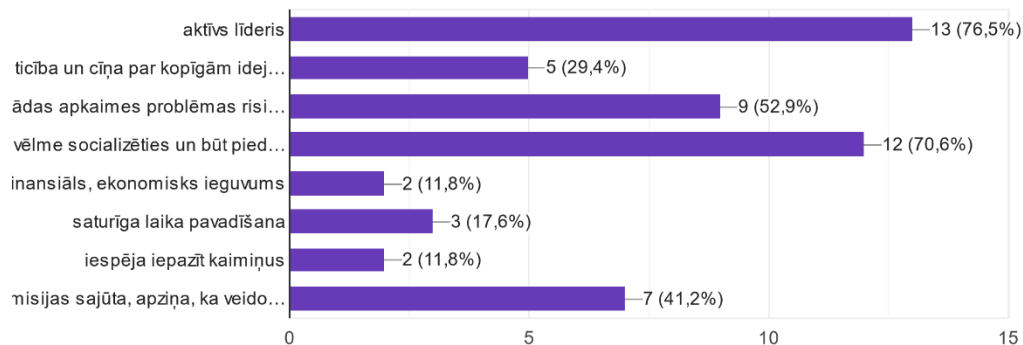
Svarīgs motivators ir arī kādas apkaimes problēmas risināšana un misijas sajūta, apziņa, ka tiek veidota labāka vide sev un bērniem.

Lai gan aktīva kopiena nenoliedzami sniedz arī iespējas labāk iepazīt kaimiņus, gūt ekonomisku ieguvumu un paver lielākas iespējas saturīgi pavadīt laiku, šie faktori nav starp galvenajiem veicinātājiem iedzīvotājiem iesaistīties kopienā (sk. diagrammu)

Ķekavas novada kopienu aktīvistu sniegtās atbildes par iedzīvotāju motivāciju ļoti precīzi attaino tādu pat nostāju.

Kāda, Jūsaprāt, ir iedzīvotāju motivācija – kas veicina viņu apvienošanos/ iesaistīšanos kopienā?
(atzīmējiet līdz 3 atbildēm)

17 atbildes

Uz jautājumu “Kas Jūsaprāt ir noteicošais faktors, lai kopiena pastāvētu un attīstītos ilgtermiņā?” tika saņemtas ļoti dažādas atbildes, ka tās grūti bija saklasificēt, tāpēc tās visas ir redzamas šeit (Ķekavas novada atbildes ar zaļu):

Pacietība! Un apziņa, ka viss nav jāizdara uzreiz un vienam!
iedzīvotāju ieinteresētība, aktivitāte, ticība kopīgām idejām
Kopienas tīkls, līdzdalības un brīvprātības ieradums cilvēkiem, mērķtiecīgi finanšu līdzekļi vietradei
Tās iedzīvotāju/dalībnieku sasaiste ar kopienas un vietu. Vēlme attīstīt un mainīt esošo situāciju un ticība saviem spēkiem. Komanda, kas spēj un grib darīt vairāk sev un sabiedrībai.
Aktīvi līderi. Garantēts finansējums administratīvo izdevumu segšanai.
Aktīva darbība, problēmas atrisināšana, jaunu lietu kārtošana, risināšana. Noteikti arī resursu pietiekamība - finansiālā, darbaspēka, telpu, inventāra utt.
Aktīvs līderis un katra spējas iesaistīties.
Ilgtermiņa redzējums par attīstību, emocionāla piesaiste vietai, aktivitātes, kas iesaista arvien jaunus dalībniekus, pieņemoša, uzņemoša kopiena
Cilvēka vēlme darīt, uzlabot, kustēties, būt kopā.
Lokālais patriotisms.
Iedzīvotāju aktīva iesaiste un ieinteresētība
spēcīgs līderis un pašvaldības atbalsts
Svarīgs ir idejas un motivācijas līderis vai vairāki cilvēki ar radošām idejām
Informēšana
Jābūt konkrētiem, redzamiem rezultātiem
Komunikācija un dalīšanās.
Aktīvu cilvēku kopums, kas vada un virza kopienas lietas

4

Katras kopienas pamatā ir aktīvais patstāvīgais kopienas kodols. Uz jautājumu “Cik ir aktīvie pastāvīgie kopienas dalībnieki (iesaistās procesu/pasākumu organizēšanā, ne tikai kā apmeklētāji)?” dominēja atbildes:

- 3-6 iedzīvotāji (nedaudz virs 1/3 atbilžu)
- Ap 10 iedzīvotāju (1/3 atbilžu)
- 20-30 iedzīvotāju (1/4 atbilžu)

Ķekavas novada kopienu pārstāvju sniegtās atbildes ne ar ko būtiski neatšķīrās

Secinājumi:

Iedzīvotājiem trūkst piederības sajūtas vietējai sabiedrībai, iespēja socializēties apkaimē un kopiena tiek saskatīta kā iespēja caur ko to realizēt.

Ļoti būtiski ir atrast un izvirzīt spēcīgu līderi kopienas priekšgalā, jo tieši līderība ne reti ir izšķiroša apkaimes iedzīvotāju vēlmei pievienoties kopienai. Jāņem vērā, ka svarīgs motivators ir arī apkaimes kopējas problēmas risināšana un misijas sajūta, apziņa, ka tiek veidota labāka vide sev un bērniem.

Noteicošais faktors, lai kopiena attīstītos ilgtermiņā ir aktīvi, patriotiski noskaņoti, idejai ticoši iedzīvotāji, kas gatavi iesaistīties un sadarboties, lai savu dzīves vidi padarītu labāku un skaistāku. Svarīga ir arī komunikācija, optimāla iedzīvotāju iesaiste un iekļaujoša kopiena, aktīva un regulāra kopienas darbība, nodrošināts/garantēts finansējums, redzami darbības rezultāti.

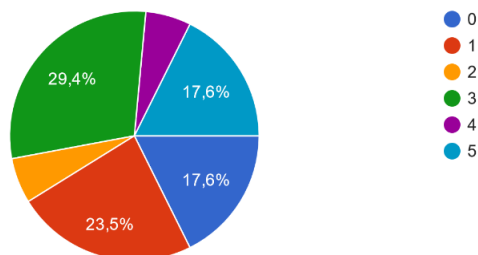
Pašvaldību līdzšinējā iesaiste kopienu veidošanā, attīstībā

Kopienu aktīvisti ļoti dažādi ir novērtējuši pašvaldības ietekmi uz kopienas veidošanu, sniedzot vērtējumu no nekādas ietekmes līdz pat ļoti lielai, izšķirošai kopienas tapšanā.

Taču visizteiktāk dominē vidēja un pavisam neliela ietekme. Visaugstāk novērtēta Kuldīgas puses un Skujenes pašvaldību ietekme. Savukārt viszemāk pašvaldības līdzšinējo devumu kopienu veidošanā novērtējuši Ķekavas novada aktīvisti (saņemtas tikai atbildes 0 un 1)

Cik liela ietekme Jūsu kopienas veidošanā bijusi pašvaldībai, tās atbalstam, ieinteresētībai?(novērtē no 0 – 5 ballēm, kur 0 – nekāda, 5- ļoti liela, izšķiroša)

17 atbildes

Jautājumā “Kā ir izpaudusies pašvaldības interese, atbalsts Jūsu kopienai?”

Atzīmētas sekojošas atbildes:

- Ir bijis finansiāls atbalsts kopienai pašvaldības projektu konkursa veidā (65%)
- Pašvaldības pārstāvji ir piedalījušies kopienas aktivitātēs (53%)
- Ir bijušas kopīgas sanāksmes/ tikšanās ar pašvaldības pārstāvjiem aktuālu kopienas jautājumu risināšanai, taču tālāka jautājuma virzība vēl nav notikusi (53%)
- Ir bijusi reāla palīdzība, atbalsts apkāmes problēmas risināšanai, ko aktualizējusi kopiena (35%)
- Ir bijis finansiāls atbalsts kopienas uzturēšanai/ ikdienas darbībai, piem., telpu, admin. izdevumu segšanai (24%)
- Divās atbildēs atzīmēts, ka nav bijis nekāds atbalsts (abas saņemtas no Ķekavas novada kopienu pārstāvjiem) un vienā atbildē, ka piešķirtas telpas sanāksmēm, sapulcēm.

Ķekavas novada aktīvisti vēl atzīmējuši sekojošas atbildes:

- Pašvaldības pārstāvji ir piedalījušies kopienas aktivitātēs (53%)
- Ir bijušas kopīgas sanāksmes/ tikšanās ar pašvaldības pārstāvjiem aktuālu kopienas jautājumu risināšanai, taču tālāka jautājuma virzība vēl nav notikusi (53%)

Secinājums:

Latvijā ir krasi atšķirīgas pašvaldības pēc atbalsta sniegšanas iedzīvotāju apvienībām, ieinteresētības kopienu attīstībā. Pašvaldību attieksme ir ļoti dažāda un būtiska loma varētu būt personālijām.

Taču labā ziņa ir, ka ir iespējama kopienas izveide arī bez pašvaldības iesaistes un atbalsta, taču šādu gadījumu valstī nav daudz. Ķekavas novads ir viens no tiem, kur kopienas spējušas aktivizēties, veidoties arī bez būtiska pašvaldības atbalsta.

Nepieciešamā pašvaldības iesaiste, atbalsts kopienu attīstībā

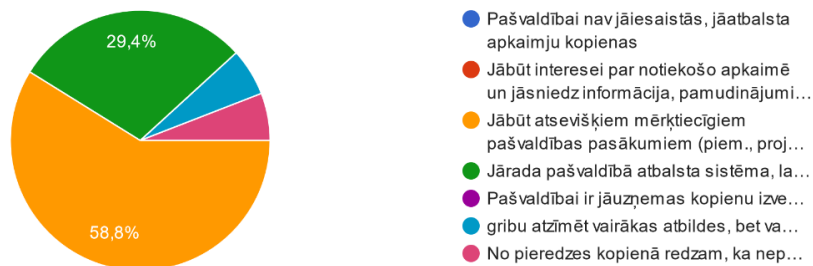
Jautājumā par to, kādai, cik lielai jābūt pašvaldības iesaistei/atbalstam kopienu attīstībai, pārlicinoši dominē 2 atbildes un Ķekavas novada aktīvistu atbildes nav izņēmums:

- Jābūt atsevišķiem mērķtiecīgiem pašvaldības pasākumiem (piem., projektu konkursiem iedzīvotāju iniciētām aktivitātēm vai nelielam ikgadējam finansiālam atbalstam ar noteiktiem nosacījumiem kopienām), kas veicina kopienu veidošanos/attīstību
- Jārada pašvaldībā atbalsta sistēma, lai apkāmes iedzīvotāji būtu vairāk ieinteresēti/ motivētāki savstarpēji sadarboties, kopīgi vienoties apkāmei svarīgās iniciatīvās, veidojot kopienas

Jāpiemin, ka neviena kopiena neuzskata, ka pašvaldībai būtu jāuzņemas kopienu izveide, saliedēšana katrā apkaimē, kā arī pretēji – nav nevienas atbildes, ka pašvaldības iesaiste nav nepieciešama.

Ārpus dotajiem variantiem ticis atzīmēts, ka “No pieredzes kopienā redzam, ka nepieciešams cilvēks, kas var veidot aktīvu saiti starp kopienu un pašvaldību. Lai šis cilvēks varētu aktīvi iesaistīties visos procesos un pārstāvēt kopienu, tad nepietiek ar brīvprātību - nepieciešams pašvaldības finansējums šim cilvēkam” (skat.diagrammu).

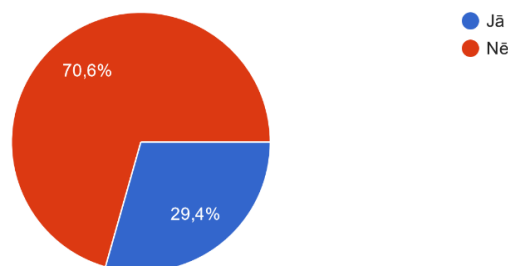
Kādai, Jūsaprāt, jābūt pašvaldības iesaistei, atbalstam, lai kopiena veiksmīgi izveidotos/ attīstītos?
17 atbildes

Tika noskaidrot, vai pašvaldības sniegtie atbalsta instrumenti ir būtiski atšķirīgi starp tiem, ko pielietot, lai veidotos, aktivizētos jaunas kopienas un tiem, kas paredzēti, lai sekmētu jau esošas kopienu attīstību. 2/3 atzīst, ka starp atbalsta instrumentiem nav būtiskas atšķirības (sk. diagrammu).

Ķekavas novadā procentuāli vairāk aktīvistu uzskatīja, ka pielietojamie atbalsta instrumenti tomēr ir būtiski atšķirīgi.

Vai šie atbalsta instrumenti būtiski atšķiras no instrumentiem, kuri piemērojami jau esošo kopienu attīstībai?
17 atbildes

Noskaidrojot šos optimāli pielietojamos pašvaldības atbalsta instrumentus, iezīmējās zināmas atšķirības starp atbalsta instrumentiem:

Jaunu kopienu izveidē kā visbūtiskākais atbalsts ir:

- Citu kopienu labās prakses piemēru popularizēšana, iespējas pieredzes apmaiņai,

Nākamās svarīgākās atbildes ir:

- Informatīvs atbalsts par kopienas veidošanas procesu, iedzīvotāju aktivizēšanu un tml.
- Pašvaldības finansiāls atbalsts kopienu izveides organizatorisku izdevumu (piem., pasākumu) segšanai

Ķekavas kopienu aktīvistu atbildes nedaudz atšķīrās:

Kā svarīgākā tāpat tiek atzīmēta:

- Citu kopienu labās prakses piemēru popularizēšana, iespējas pieredzes apmaiņai.

Taču kā nākamais un tikpat svarīgs kā informatīvs atbalsts par kopienu veidošanas procesu ir arī kopīgas kopienu platformas izveide info apmaiņai, iedvesmai, iespējai tīkloties ar līdzīgi domājošajiem.

Esošu kopienu attīstībai kā visbūtiskākie atbalsta veidi tiek atzīmēti:

- Citu kopienu labās prakses piemēru popularizēšana, iespējas pieredzes apmaiņai,
- Iespēja iesaistīties pašvaldības NVO konsultatīvajā padomē vai citā pašvaldības lēmumus ietekmēt spējīgā veidojumā

Kā arī nozīmīgi ir:

- Pašvaldības pastāvīgs finansiāls atbalsts kopienu attīstības organizatorisku/administratīvu izdevumu segšanai
- Pašvaldības finansiāls atbalsts kopienu apkaimes infrastruktūras uzlabošanai/attīstībai
- Īpaši bonusi apkaimēm, kur izveidojušās kopienas, kas spēj paust vienotu apkaimes sabiedrības viedokli apkaimes attīstības u.c. jautājumos

Ķekavas novadā starp visbūtiskākajiem atbalsta veidiem vēl bez diviem nosauktajiem tiek minēti:

- Īpaši bonusi apkaimēm, kur izveidojušās kopienas, kas spēj paust vienotu apkaimes sabiedrības viedokli apkaimes attīstības u.c. jautājumos

Kā arī par svarīgāku atbalsta instrumentu tiek uzskatīta kopīgas kopienu platformas izveide.

Kā **labās prakses sadarbības piemēri** ar pašvaldību tiek minēti sekojoši (Ķekavas novada aktīvistu atbildes ar zaļu):

Tādu nezinu

šobrīd ir izveidota darba grupa ar pašvaldības un kopienu pārstāvjiem, lai runātu par iespējamo sadarbību kopienu aktivizēšanai un atbalstam

Labā prakse, diemžēl, vēl nav izpaudusies.
Līdzdalības budžetēšana, kur kopienas var virzīt vienotu ideju realizācijai pašvaldībā. Iespējas ievietot informāciju pašvaldības sociālajos tīklos, mājas lapā, kā arī aplikācijā.
Mainīta skolas autobusa maršruta līnija, pielāgojot to iedzīvotāju vajadzībām.
2 reizes akceptēja projektu un piešķīra finansējumu NVO projektu konkursā
Tiek uzturēta radošā darbnīca.
Līdzfinansējums LEADER projektu realizēšanā, atbalsts mūsu iniciatīvu realizēšanā (pastaigu maršruta iezīmēšana), ikgadējs finansējums novada NVO aktivitāšu iespējamībai u.c.
Nepieciešamības gadījumā, tiek piešķirta telpa aktivitātēm.
Ceļa norāžu izveide, tualetes uzstādīšana
Viedā ciema telpu uzturēšana, audēju darbnīcas uzturēšana u.c.
Pašvaldība apmaksāja topogrāfiju teritorijai, lai varētu pēc tam uztaisīt skvēra projektu
Labs pasākums kopienas jautājumu risināšanai bija Kooperatīvu forums, pašvaldība finansiāli atbalstīja (ar projekta līdzfinansēšanu) Partiotu laukuma izveidi.
Dalība sanāsmēs, pašvaldības resursu piedāvājums kopienas idejas realizācijai.
Šogad pašvaldība īsteno kopienas izvirzītu ideju- būvēs skatu platformu
Kopiena veidoja takas labiekārtošanu, savukārt pagasta pārvaldes darbinieki parūpējās par karstu zupu pēc labi padarīta darba, kā arī līdzdarbojās kopā ar iedzīvotājiem.

Secinājumi:

Pašvaldības loma kopienu izveidē un attīstībā tiek atzīta kā būtiska. Valda uzskats, ka jābūt mērķtiecīgiem pašvaldības pasākumiem, kas veicina kopienu veidošanos/attīstību.

Atsevišķi atbalsta instrumenti ir vienlīdz būtiski gan jaunu kopienu aktivizēšanai, gan jau esošu attīstībai, piem., kopienu labās prakses piemēru popularizēšana, iespējas pieredzes apmaiņai un organizatorisku/administratīvu izmaksu segšana, taču daļas atbalsta instrumentu nozīmība ir visai atšķirīga.

Interesanti, ka jaunu kopienu izveidei par pašvaldības finansiālu atbalstu būtiskāks ir informatīvais, citu kopienu labās prakses piemēru popularizēšanas un pieredzes iegūšanas veicināšanas atbalsts. Savukārt Ķekavas novada aktīvie ļaudis augstāk kā vidēji valstī novērtē kopīgas kopienu platformas izveides nozīmību gan jaunu kopienu izveidē, gan esošo attīstībā.